Hieronimo.

Sed Akcipitro, do ĉiuokazo kuza rilato. Ĉu ne ankaŭ mi havas pretendojn, mi eble montros poste, eĉ se mi ne estas malfeliĉa. Se vi ne volas, mi ne povas devigi vin, sed notojn mi tamen havos, nome tie, en la ĉambro de la aliaj Falkoj. Forpeli vi min ne povas, ĉar la templimo estas publike fiksata. Adiaŭ, vi legos miajn raportojn. (Eniras la flankan ĉambron.)

Petro. (Sola.)

Nun, mi devas konfesi, ke mi komencis ja belan aferon. Se tio daŭros mi komencos penti, ke mi — silentu, silentu! Ne tro rapide, maljuna Falk, nenia greno sen ventumaĵo. (Sonorigas.)

SCENO VIII*).

Petro. Sinjorino Ĝojo. Mustardo.

Mustardo.

Tiu ĉi sinjorino nepre ne volas atendi pli longe.

Ĝojo.

Ne, mi ne povas atendi pli longe, ĉar mi sopiras ekkoni la viron, kiun mia kara tro frue mortinta onklo faris plenumanto de lia lasta volo. Ĉu mi havas la plezuron paroli al Sinjoro van der Kapelen? Kredeble speco de holanda nobeleco. Oni tuj ekvidas ĝin, tute van, tute holanda nobeleco. Mi kunportis ĉiujn dokumentojn. Mia onklo, la mortinta Falk havis fratinon, Elisabet Klara Henriette Falk. Ŝi edziniĝis kun certa

*) En tiu ĉi sceno la aktorino havas la rajton ŝanĝi la citatojn.

Frederiko Karlo Hieronimo Werkentin, tiatempe urba muzikisto en Leitmeritz, ties onklino Sofia Wilhelmina Knoenagel estis nevino de la geavoj de mia duononklo — jen la parenceco klarigita. Jen la baptatestoj ĉiugradaj, jen mia loĝatesto, jen mia hejmatesto! Ĉio en perfekta ordo. Kiam mi ricevos la monon?

Petro.

Kiun mi havas — —

Ĝojo.

Kiun mi havas la honoron vidi, vi volas diri? Vi vidas, ke mi divenas viajn plej intimajn pensojn. Sinjorino Amalio Ĝojo, eksedzino Mollenhauer, vidvino Stechow, naskita Falk, drama artistino. Se vi ne estus Holandano, vi certe estus trovinta mian nomon en diversaj gazetoj kun laŭdo cititan. Ankoraŭ antaŭ nelonge la teatra kroniko volis aldoni mian portreton, kondiĉe ke mi pagu por la litografio, la presado, la papero, kaj plie konvenan sumon por la aldonado. Sed mi ne ŝatas tion, eĉ mi malamas ĝin.

Petro.

Bonege, sed — — —

Ĝojo.

Sed kial mi estas malfeliĉa, vi volis diri? Vi vidas, ke mi sekvas vian pensadon. Ho, sinjoro, ĉu ekzistas pli granda malfeliĉo, ol kiam la baptatesto de aktorino malakordiĝas kun ŝia rolaro? Kiam la kruela paroĥa libro protestas kontraŭ Ofelio kaj Desdemono? Kiam la malĝentila baptoregistro kontraŭas la artistajn

arangĝadojn de l' reĝisoro? Ho, sinjoro, baptatesto estas teruraĵo, senlimaĵo, ĝi estas vera malfeliĉo.

Petro.

Nu, ĉe — — —

Ĝojo.

Ĉe heredafero, vi volis diri, ili ankaŭ estas bonaĵo.

Petro.

Ne, tion mi ne volis diri.

Ĝojo.

Nu, tiam vi volis diri ion alian. Sed tio estas negrava. Ĉiuokaze vi min interrompis kaj mi havas ankoraŭ multajn sciigojn por vi.

Mustardo.

Sed — —

Ĝojo.

Ne interrompu sinjoron van der Kapelen, mia amiko, estas malĝentila, forpreni la parolon al iu, precipe ĉe aferoj.

Petro.

Sed rilate al via malfeliĉo — —

Mustardo (aparte).

Tiu ĉi scias paroli.

Ĝojo.

Jen ni havas denove la propran temon! (Al Mustardo.) Kiel vi vidas, mia amiko, sinjoro van der Kapelen ne amas interrompiĝon. Jen, sinjoro (ŝi montras paperojn) la pruvoj de mia mal-

feliĉo. Tri leteroj de teatroagentoj, kvin leteroj de direktoroj kaj diversaj recenzoj, ĉiuj rilataj al la diferenco inter mia baptatesto kaj mia rolaro. Maljunulinojn mi ne volas ludi, kaj junulinojn ili ne volas ludigi min. Ho, sinjoro, la transiro en la maljunan fakon estas malfacila por tiu, kiu sentas, ke sprite li estas ankoraŭ tute juna. Tial mi ankaŭ neniam longan tempon daŭrigis la edzecon, ĉar mi spertis, ke ne estas rekomendinde, se Katje de Heilbron havas edzon kaj Anna Lisa kelke da infanoj.

Petro.

Sed vi tamen estis — —

Ĝojo.

Edzino, vi volis diri, mi sekvas vian pensadon — kvar fojojn.

Petro.

Kaj ĉiuj kvar edzoj estas —

Ĝojo.

Mortintaj? Vi opinias? Tute ne, nur unu! De la dua mi eksedziniĝis, la trian mi forlasis kaj la kvara min forlasis. Do tri el ili vivas ankoraŭ. Unu estas teatromajstro en Anspach, la alia kantas baritonon en Temesvar kaj la tria ie estas sufloro. Ni ofte interŝanĝas ilustritajn poŝtkartojn. Cetere, amikega rilato regas inter mi kaj miaj tri eksedzoj. Nenia signo de ĵaluzo, ĉiu malenvias la alian. Ja, se mi povus tiel same bonrilati kun miaj koleginoj, kiel kun miaj kolegoj, sed tio ja ne estas ebla. Ĉu vi scias, sinjoro, kio estas fakrabistino?

Petro.

Mi devas konfesi — —

Ĝojo.

Ke vi ĝin ne scias, vi volis diri. Mi antaŭsentis ĉi tiun respondon. Fakrabistino estas ĉiu aktorino, kiu rabas de mia fako, tio estas ĉiu unua amantino, ĉu tragedia aŭ komedia. Kiel Holandano vi ne povis vidi min. Mi kompatas vin. Sed volonte mi estas preta, havigi al vi ideon pri mia talenteco.

Petro.

Humilan dankon.

Ĝojo.

Pro la komplezemeco de eminenta artistino, por montri al vi ŝian talentegon? Ne bezonas, ne estas via kulpo, ke vi naskiĝis en Holando. (Al Mustardo.) Vi estu Romeo, mi estas Julio Kapulet. (Deklamante.) Ho, mia Romeo, jam eksonas la dekdua, la morta horo de nia amo. Kie vi restas tiel longe? Ĉu vi ne aŭdas la plendadon de la amkantema najtingalo? Venu, venu al mia frapeganta koro!

Mustardo.

I, Dio gardu min!

Ĝojo.

Aŭ ĉu vi volas Eŭlalion en „Hommalamo kaj Pento“? (Deklamante.) Jen la pentoplena krimulino ĉe viaj piedoj. Vi donis al ŝi loketon por vivadi, vi ankaŭ ne malpermesos al ŝi la loketon por tie morti.

Petro. (Ridetante.)

Nu, bone, sed — — —

Ĝojo.

Leviĝu, vi volas diri? Tiu estas ankaŭ la vorto de Meinaŭ en la ludo. Aŭ ĉu vi deziras kokoton? (Deklamas.) Maljuna Holandano, ĉu vi volas edziĝi kun kokoto?

Mustardo.

Tondron, kiel malrespekta!

Ĝojo.

La samon opinias la reĝisoroj. Aŭ tragedian heroinon? (Al Mustardo.) Hontinda tirano! Honoru la virton de virino! Tremu je mia venĝo! Vi mortiginto de mia edzo!

Petro.

Nun mi petegas vin, min ankaŭ lasu paroli. Trankvile mi ĝis nun atendis, esperante, ke fine vi estos elĉerpita.

Ĝojo.

Elĉerpita? Ho, tute ne, mi nur volis — —

Petro.

Permesu, momente mi scias sufiĉe por taksi viajn heredpretendojn. Bonvolu eniri tiun ĉambron. Tie vi trovos kelkajn sinjorojn, eble unu el ili — — —

Ĝojo.

Povos fariĝi mia kvina? Adiaŭ, sinjoro van der Kapelen, mi tre ĝojis, persone konatiĝi kun

vi. Mi nur petas ne fordonu la baptatestojn el via mano, alie vi liverus al la malamiko armilojn kontraŭ malfeliĉega suferulino. (Enirante la ĉambron enparolas.) Sinjoroj, mi tre ĝojas, konatiĝi kun vi. (Oni ŝin aŭdas parolantan ĝis la komenco de la sekvonta sceno.)

Mustardo.

Tre rimarkinda sinjorino!

Petro.

Kaj tre parolema. Sed antaŭen. La afero certe ne estas finita.

Mustardo.

Ĉielo scias — — (eliras).

Petro.

Mi komencas nun kompreni, ke estas eble, ankaŭ vivi sen parencaro.

SCENO IX.

Petro. Gustavo Falk (en arbarista vesto).

Gustavo (bonkore).

Bonan tagon!

Petro (same).

Koran dankon!

Gustavo.

Mi venas pro la heredaĵo, kiun mi devas ricevi.

Petro.

Ĉu vi do estas la plej malfeliĉa el viaj konkurantoj?

Gustavo.

Nu tion vi ja povas vidi!

Petro.

Ne, kontraŭe, vi ŝajnas esti juna kaj sana.

Gustavo.

Juna? Certe, sana? Ne, sinjoro, malsana, jam de unu jaro tre malsana.

Petro.

Pri kio vi do plendas?

Gustavo.

Pri ĉio. Preskaŭ ĉio mankas al mi. Mi ne povas edziĝi kun la amata knabino, kaj de kiam ŝi estas for de ĉe ni, mi ŝajnas al mi mem kvazaŭ birdoforigilo, kiu forpelas la paserojn de la ĉerizujo. Nun vi ja vidas, ke al mi apartenas la heredo, ĉu ne?

Petro.

Nu, nu, ne tiel rapide! Antaŭ ĉio mi eksciu, kiu vi estas.

Gustavo.

Ĉu vi tion ne scias? Gustavo Falk mi estas.

Petro.

Kaj laŭ via vesto arbaristo. Ho, nun mi bone scias.

Gustavo.

Vi ankaŭ devas scii, ĉar Petro Falk kaj mia patro estis veraj kuzoj.

Petro.

Tio jam estas grava, sed mi devas sciigi vin, ke dua kondiĉo estas plenumota, antaŭ ol vi estas allasebla al la heredo.

Gustavo.

Ĉu vere? Ankoraŭ unu? Se la maljuna sinjoro estus sciinta, kiel feliĉa li povus fari unu el siaj malriĉaj parencoj per kelkmiloj da markoj, li ne estus farinta tiom da kondiĉoj. Kredeble li estis maljuna strangulo?

Petro.

Strangulo? Ha, ha, juna viro, vi parolas diable senĝene pri mia mortinta amiko.

Gustavo.

Mi sufiĉe ametas lin, kvankam nur antaŭ kvin semajnoj mi aŭdis pri li la unuan fojon. Sed strangulo li restas, ĉar se li estus havinta iom da koreco kaj bonanimeco, tiam li estus demandinta pli frue pri siaj malriĉaj parencoj en la patrujo, ĉar ankaŭ mia patro estas malriĉega.

Petro (aparte).

Li estas la unua, kiu diras al mi la veron. Tio min ĉagrenas, sed mi ne povas mallaŭdi lin.

Gustavo.

Almenaŭ, se li nur estus doninta pri si kelkajn sciigojn, tiam mi ja estus povinta vojaĝi ĉe li aŭ skribi al li leteron tian: Tiel mi fartas, vi estas riĉa. Pruntedonu al mi kelkmilojn da markoj, por ke mi povu edziĝi kun mia Franjo! Se nun mi heredas de li, la maljunulo eĉ ne

havas la ĝojon senti, ke li feliĉigis dankeman paron. Ekzistas do strangaj homoj en la mondo.

Petro.

Vi estas prava. Kaj kion vi diros, aŭdinte la duan kondiĉon, kiun mi ja ne povis meti en la gazeton.

Gustavo.

Eldiru! Se honesta viro kaj ellerninta ĉasisto povas ĝin plenumi, mi ne mankos.

Petro.

Li havis malproksiman parencinon, kun kiu vi devas edziĝi.

Gustavo.

Kiu? Mi?

Petro.

Jes, certe, vi. Se ne, vi devas resigni la heredaĵon.

Gustavo. (Volas iri.)

Adiaŭ.

Petro.

Oho! Kien tiel rapide?

Gustavo.

Hejmen, ĉe mian patron.

Petro.

Ĉu antaŭe vi ne volas vidi la knabinon, kiu scias, ĉu ŝi ne plaĉos al vi?

Gustavo.

Se ŝi estas beleta, ŝi eble al mi plaĉos, sed mi ne edziĝos kun ŝi, eĉ se ŝi sidus en riĉaĵoj ĝis super la oreloj.

Petro.

Pripensu bone, kion vi faros, junulo, tute subite vi iĝos riĉa, povos vivadi senzorge, ne bezonos plu laboradi.

Gustavo.

Diablo! Mi volas labori, laboradi kaj edziĝi kun mia Franjo. Nur kelkmiloj da markoj farus min kontenta.

Petro.

Eĉ tiom vi ne ricevos, se vi estas tiel obstina kaj malafabla.

Gustavo.

Ni ĉasistoj ne estas alie. Do, adiaŭ.

Petro.

Kiu ne akceptas konsilon, ne havos helpon. Vi do ne foriros sen matenmanĝo?

Gustavo.

Mia matenmanĝo estas glaso da freŝa akvo, aŭ, diboĉe, glaso da biero.

Petro.

Tion mi ne permesas. Vi ja devas konatiĝi kun la aliaj parencoj. En tiu ĉambro vi trovos societon. Eble poste vi pensos alie pri la edziĝo.

Gustavo.

Maltrafe! Cent futojn preter la celtavolo. Mian Franjon mi deziras, mi edziĝos kun ŝi kiel eble plej baldaŭ! Se vi povas helpi min al tio, maljuna sinjoro, faru ĝin. Vi certe ne pentos. Primeditu! Vi havos koran ĝojon pri ni ambaŭ. Do, ĝis revido. (Iras en la flankan ĉambron.)

Petro (sola).

Li estas bonega junulo! Gratulon, maljuna Falk, la sorto ŝajnas bonvoli. Kvankam vi ne povis trovi edzinon laŭ via korgusto, tamen en via maljuneco al vi ne mankos gefiloj. (Sonorigas.)

SCENO X.

Petro. Adelgundo Falk (en rajdvesto, kun vipo aperas en la pordo). Mustardo.

Adelgundo (ĉe la pordo).

Silentu, maljuna talpo! La atendado tedas min!

Mustardo (ĉe la pordo).

Sed unu post la alia.

Adelgundo.

Mutiĝu, sklavo! La rigardo de miaj okuloj eksplode malfermas ŝlosojn kaj riglilojn.

Mustardo.

Nu, bone, eksplodigu! (Eliras el la malantaŭa pordo.)

Adelgundo

(al Falk, tre alproksimiĝinte).

Mi estas Adelgundo Falk, rajd-artistino, fame konata tra la mondo sub la nomo Sinjorino Falkonini.

Petro

(leviĝas kaj salutas ŝin ironie kaj ceremonie).

Mia nomo estas van der Kapelen, kion vi deziras?

Adelgundo.

Mi volas heredi.

Petro (sidiĝas).

Tion volas multaj.

Adelgundo.

Sed tuj, antaŭen! (Krakigas la vipon.)

Petro.

Ĉu via tempo estas tiom okupita? Vi ja algalopegas al la heredo, antaŭ ĉio vi devas diri, kiaj pretendoj —

Adelgundo.

Pretendoj? Absurde! Mi neniam parolas per vortoj: unu el miaj rigardoj sufiĉas, unu rideto mutigas ĉiun proteston. Mi nomiĝas Falk — el Saksujo — neniam konis mian patron.

Petro.

Hm, hm, ĉu vi ne volas ek —

Adelgundo.

Mi jam sidas.

Petro.

Pardonu mi petas, ne malbone akceptu —

Adelgundo.

Malbone akcepti? Absurda frazo! Neniam mi malbone akceptas ion, plivole mi preferas tute ne akcepti. Permesu — (elprenas cigaron el ujo).

Petro.

Senceremonie —

Adelgundo.

Alumeton, mi petas.

Petro
(prezentas alumeton ekbruligitan).

Jen.

Adelgundo (prezentas cigarojn).

Vi ankaŭ?

Petro.

Dankon. Mi estas Holandano — fumas nur pipon, argilan pipon.

Adelgundo.

Ankaŭ virinoj?

Petro.

Ĉe ni ili tute ne fumas.

Adelgundo.

Malsaĝo! Fumado ĝis nun nur aroganteco de l' forta sekso. Pro kio virino ne fumu?

Petro.

Estimata virino, mi nun permesas al mi demandi, kiel kaj kiamaniere vi plenumas la kondiĉojn de la heredo. Ĉu vi ne bonvolas havigi al mi la pruvon, kial vi estas malfeliĉa?

Adelgundo.

Mi povas diri al vi mian malfeliĉon.

Petro.

Diru do, ekrakontu.

Adelgundo.

Mi havis oficon en cirko Sidoli kaj oni postulis, ke mi rajdu postmorgaŭ sur elefanto kaj ke mi samtempe portu sur mia brako Tom Puc, la malgrandegulon.

Petro.

Tio meritas ribelon.

Adelgundo.

Tial mi eksiĝis, pensu do, mi sur elefanta dorso? Neniam!!!

Petro.

Certe, via doloro estas rajta, tiu estas granda malfeliĉo. Nu, bonvolu nur eniri en tiun ĉambron, ĝis la decida juĝado, tie vi trovos kolegojn kaj eĉ cigarojn, se la viaj ne sufiĉos.

Adelgundo.

Sed rapide! Mi ne ŝatas longdaŭraĵojn, entute ne volonte restadas longtempe en unu urbo. Tujeco estas ĉefa afero. Veni, plaĉi, eksciti furoron, iom da skandalo, poste malaperi. Ien alien, ofte libervole, kelkfoje iom devigite. Se mi heredos, mi farigos novan fotografaĵon, vi ankaŭ ricevos ekzempleron.

Petro.

Kun la vipo?

Adelgundo.

Certe, neniam sen vipo! (Eliras.)

SCENO XI.

Petro. Mustardo (poste Johano Falk).

Mustardo.

Jen venis ankoraŭ maljuna viro.

Petro.

Bone, enkonduku lin.

Mustardo
(malfermas la pordon).

Eniru do, sinjoro Falk.

Johano (eniras).

Mi petas pardonon, se mi malhelpas. Mia nomo estas Johano Falk, mi estas vilaĝa instruisto.

Petro.

Vi nomiĝas Falk kaj estas instruisto? Ĉu vi eble havas filinon en Dresdeno?

Johano.

Jes, sinjoro, kaj mi estas fiera pri mia Franjo.

Petro.

Mi scias, ke ŝi sendas al vi ĉiujn ŝparaĵojn.

Johano.

Ne por mi, por siaj gefratoj. Pripensu do la sentadon de patro, devigata akcepti tian donacon, kaj konsentu, ke ankaŭ tio ĉi igas min tre malfeliĉa.

Petro.

Vi estas prava. Tio devige malfeliĉigas honestan viron. (Al Mustardo.) Alvoku do la junulon, kiu estis tiel senceremonia. Vi jam scias, tiun kun la verda vesto.

Mustardo.

Aha! Mi antaŭsentas ion! (Malfermas la flankan pordon.) Sinjoro Gustavo Falk!

Johano.

Kion mi aŭdas — Gustavo tie ĉi?

(Mustardo eliras.)

SCENO XII.

Gustavo.

Jen mi estas! (Al Johano.) Bona Dio, kion mi vidas? Vi ĉi tie, Sinjoro Falk?

Johano.

Vi ja vidas! Koran manpremon! Kiel fartas via patro?

Gustavo.

Dank' al Dio, bonege! Ĉu vi ne havas vian Franjon kun vi?

Johano.

Kiel vi vidas, ne. Ŝi ja estas —

Petro.

Ankoraŭ momenton. Nu junulo, ĉu vi decidis edziĝi kun la knabino, de kiu dependas la heredo?

Gustavo.

Ĉu tio estas ĉio, kion vi volas diri al mi?

Petro.

Momente ĉio.

Gustavo (al Johano).

Nu aŭskultu, paĉjo Falk. Tiu ĉi sinjoro volas, ke mi edziĝu kun alia ol via Franjo. Ne eble. Diru vi mem. Ĉu ne? Neeble!

Petro.

Ĉu vi ne volas almenaŭ vidi la knabinon, per kiu vi povas fariĝi riĉa kaj feliĉa?

Gustavo.

Riĉa, eble, sed feliĉa mi iĝos nur kun mia Franjo! Nu, tute egale! Vidita ne estas edzigita. Sed vidinte ŝin, mi tuj foriros.

Petro.

Ni atendu! (Malfermas la pordon de la kabineto.) Alproksimiĝu do, kara infano.

SCENO XIII.

Samaj. Franjo.

Franjo
(rapidas en la brakojn de l' patro).

Mia patro, kara patro!

Gustavo (staras mirante).

Johano.

Franjo, vi tie ĉi? Estas tial, ke mi vin ne trovis dome?

Franjo.

Bona Dio! Jen ankaŭ la kuzo Gustavo!

Gustavo (ekkrias laŭte).

Sinjoro Holandano, tiun ĉi mi volas havi!

Petro.

Ja, nun estas tro malfrue.

Gustavo.

Ho, ne ŝercu! Kial do nun subite tro malfrue? — Sciu do: tiun ĉi mi akceptas eĉ sen heredo.

Petro.

Geinfanoj, mi klarigos ĉion. Petro Falk tute ne mortis.

Gustavo.

Des pli bone! Kie li estas? Senprokraste mi volas paroli kun li.

Petro.

La maljuna strangulo, kiel bonvole diris la estonta sinjoro superarbaristo, estas mi mem. Kiel knabo mi iris Amerikon. Riĉa je trezoroj, sed malriĉa je ĝojo mi revenis. Maljuneco ekfrapas, la morto ekstaras malantaŭ mi, mi ne havas infanojn, kaj tial mi demandas vin ambaŭ: Franjo kaj Gustavo, ĉu vi volas esti miaj infanoj?

Ambaŭ.

Tutkore.

Johano.

Tia riĉa beno de Dio en mia maljuneco!

Petro.

Vi eksiĝos el via ofico, vi loĝos en mia domo kune kun viaj geinfanoj, kaj mi prizorgos pri la cetero.

Gustavo
(kiu dume parolis kun Franjo).

Nun mi povas kisi vin tute malkaŝe.

Franjo.

Ĉu mi nun efektive estas via fianĉino?

Gustavo.

Kompreneble, kaj en kelkaj tagoj mia edzino. (Al Petro.) Ĉu ne?

Petro. (Ridetante.)

Nur paciencon, paciencon! (Oni aŭdas bruon kaj violinon el la flanka ĉambro.)

SCENO XIV.

Petro.

Kio okazas?

Mustardo.

Ho, sinjoro, la madejro supreniris en la kapojn de la gesinjoroj. Unue ili disputis, nun ĉio estas ree ĝojo kaj ĝuego.

Petro.

Ili disputis? Do pro kio?

Mustardo.

Nu, mi ne scias. Unu el ili postulis notojn kaj specialaĵojn, la sinjorino kun la vipo tion ne volis permesi, ŝi eĉ uzis la vipon. Tion malbone akceptis la sinjoro kiu ĉiam trinkadis, kaj estus fariĝinta batalo, se la maljuna sinjorino ne intermiksus sin deklamante frazojn el ia tragedio. Tiam la aliaj ekridis kaj ridante ne povis disputi. Nun denove ĉiuj estas gajaj kaj la maljuna dancmajstro ludas je danco kiun la dekvarulo aranĝas. Jen ili venas.

SCENO XV.

La samaj. Charles Faucon (venas el la flanka ĉambro ludante violinon, la aliaj sekvas kantante kaj marŝante laŭ muziko je polonesa paŝo). Adelgundo kondukita de Hipolito, Sino Ĝojo kun Gotfrido Falk. Akcipitro (notfarante sekvas). Ili rondiras ĉirkaŭ la scenejo kaj stariĝas en duonrondo.

Petro.

Gesinjoroj, laŭ la volo de mia mortinta kuzo neniu el vi povas esti la universala heredonto.

Charles.

Ah mon dieu! Je suis perdu!

Gotfrido.

Abomene! Mia malŝanco!

Adelgundo.

Se li vivus ankoraŭ, mi lin — — — (minacas per la vipo).

Hipolito.

Ekstrema dispeciĝo!

Ĝojo.

Kontraŭ malfeliĉo eĉ dioj vane batalas!

Gotfrido (ebrieta).

Kaj vi eĉ ne estas diino.

Akcipitro.

Jen bonega fino de artikolo por kelkaj eminentaj gazetoj.

Petro.

Sed por iel kompensi viajn vojaĝelspezojn kaj parte ankaŭ viajn maltrafajn esperojn mi havas la komision, pagi al ĉiu el vi mil spesmilojn.

Ĝojo.

Tia estis la momento, kiam la markizo Poza ekkriis: „Ho, reĝino, tamen la vivo estas bela!“

Gotfrido.

Tio min subtenos almenaŭ dum unu jaro super — — — vino.

Adelgundo.

Mi iros Svisujon, por tie vivadi kiel privatulino.

Akcipitro.

La fino de l' artikolo nur iĝos pli bona, pli ekscitanta per tio.

Charles.

Ho, kia ĝojo por mia edzino kaj mia bubo! Ni nun povas komenci malgrandan negocon, mi ne bezonos plu dancadi — — —

Hipolito.

Ekĝoju, Dresdena ĉefaplaŭdisto, vi perdas konkuranton, ĉar nun oni jam ne aplaŭdos laŭ komando.

Akcipitro.

Haltu, gesinjoroj, nur parlamente! Mi proponas toaston: vivu la kuzo!

Ĉiuj.

Vivu, li vivu!

Petro.

Mi dankas por via bondeziro, kaj mi ĝojas povi diri al vi, ke via deziro jam plenumiĝis.

Ĉiuj
(mirege kaj scivole).

Kiel do? Kio estas?

Petro.

La klarigo venos poste, nun ni volas kunsidi kaj gaje matenmanĝi.

(Kurteno.)

Tie ĉi oni parolas Esperante

Unuakta komedio de T. Williams (1859)

tradukita kaj aranĝita de M. Hankel.

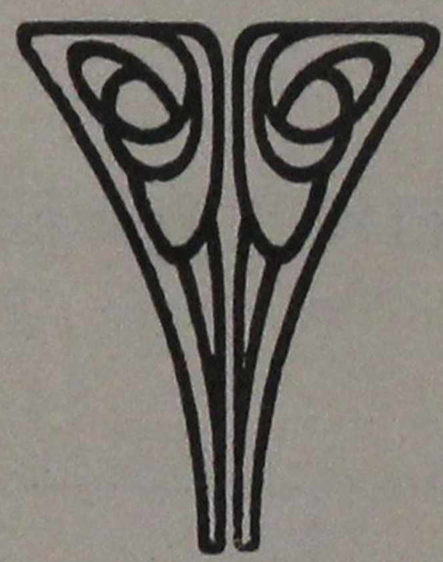

PERSONOJ:

Majoro Raten

Sinjorino Julieta Raten, lia edzino

Sinjoro Bergwald

Sinjorino Bergwald, lia edzino

Elza, ilia filino

Viktor Dubois

Berta, servistino

Policano

Komisiisto

Loko: Dresden. Tempo: Hodiaŭ.

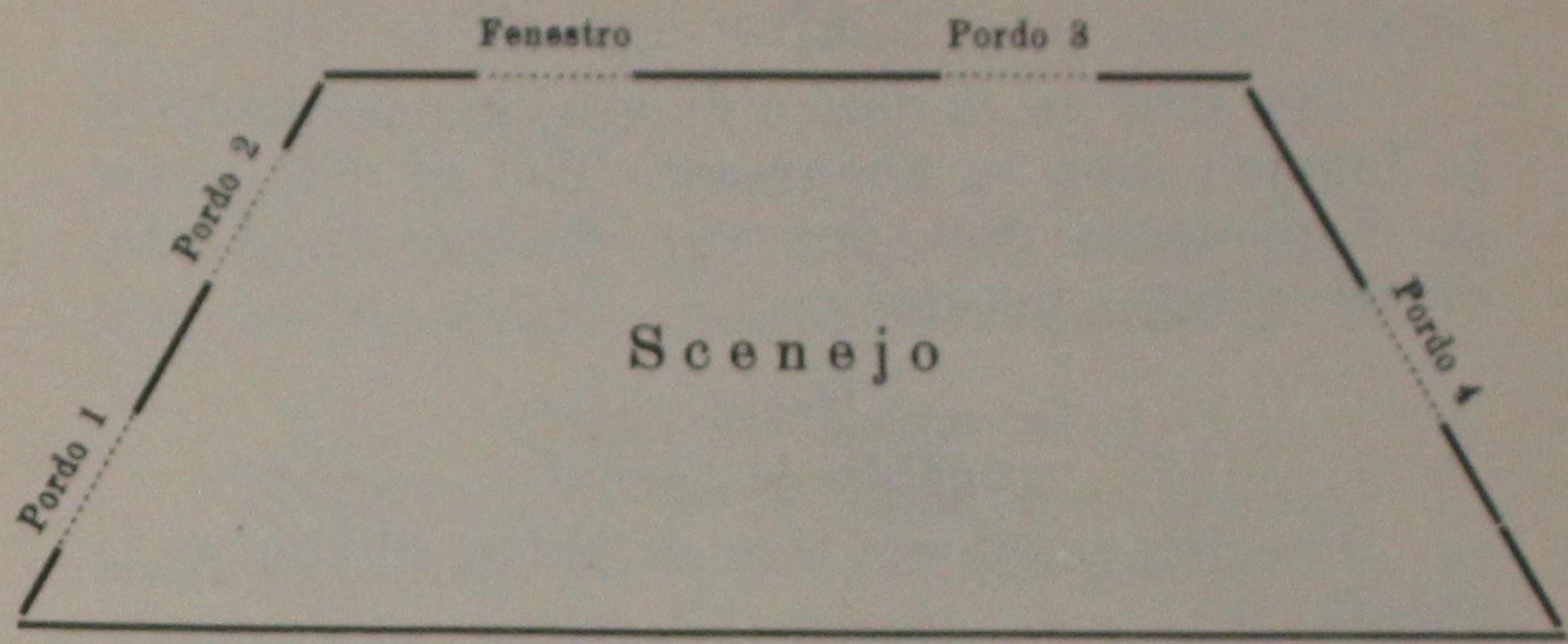

SCENO I.

Bele meblita ĉambro. Elza aranĝas florojn, Berta viŝas tablojn kaj objektojn.

Elza.

Nun mi aranĝas la florojn kaj tiam ĉio estos preta! La luontoj povas veni! Ke ili nur venu! Certe ili vidos la grandan afiŝon: Tie ĉi oni parolas Esperante. (Ŝi montras la afiŝon kaj remetas ĝin en la fenestron.)

Berta.

Sed estis granda laboro! De la kvina matene hodiaŭ mi penas kaj laboras.

Elza.

Mi ja helpis al vi, kaj nun la ĉambroj estas en bona ordo kaj tre komfortaj.

Berta.

Certe, la gastoj estos kontentaj! Ni donos al ili la tutan etaĝon, kaj ni loĝos en la kvara, sub la tegmento. Sub la tegmento en tiu ĉi varmega semajno de Aŭgusto!

Elza.

Tio estis ja la deziro de miaj gepatroj ludoni la loĝejon dum la kongreso. Tial ni ĉiuj lernis ja Esperanton tiel fervore. Ankaŭ vi, Berta, efektive bone parolas.

Berta
(rigardas la florojn).

Fraŭlino, aldonu tiun ĉi belan filikon al la rozoj!

Elza.

Filikon? Vi scias la nomon? Mi ĵus volis serĉi ĝin en la vortaro.

Berta.

Ho, fraŭlino, mia kuzo la policano, donis al mi bukedon de rozoj kaj filiko.

Elza.

Ĉu via kuzo, la policano ankaŭ donis al vi mirtojn kaj violetojn?

Berta.

Certe, certe, fraŭlino!

Elza.

Vi estas feliĉa knabino! Ho ve, mi neniam revidos la ĉarman sinjoron, kiu al mi donacis violetojn en Parizo!

SCENO II.

(Sinjorino Bergwald eniras el pordo 2.)

Sinjorino Bergwald.

Fine la dormoĉambroj estas pretaj. Nur la „Manolon“ oni ne ankoraŭ sendis. (La sonorilo

de pordo 3 eksonas.) Eble jen, vidu Berta. (Eniras komisiisto.)

Komisiisto.

Mi alportas la objektojn aĉetitajn de Sinjoro Bergwald: manol, skribmaŝinon, ...

Sinjorino Bergwald.

Bona Dio! Kion do mia edzo pensas? Li deziras ludoni ĉambrojn pro profito, kaj li elspezis jam multe da mono. La tuta familio vizitis Esperantajn kursojn dum tri monatoj . . .

SCENO III.

(Eniras Sinjoro Bergwald el pordo 3, alportante ĵurnalojn.)

Sinjoro Bergwald.

Estas la ĉefafero, la ĵurnaloj! Niaj gastoj deziros revidi siajn gazetojn. (Ĉiuj elprenas unu aŭ du el ili kaj elvokas.)

Sinjoro Bergwald.

Jen la Revuo.

Sinjorino Bergwald.

Jen Lingvo Internacia kaj Tra la Mondo.

Elza.

Ho jen, tute nova gazeto!

Sinjoro Bergwald.

Estas „La Bela Mondo“. Ĉarma titolo, ĉu ne?

Berta.

Kaj ĝia enhavo! Estas belega! Mia kuzo, la policano, konas presiston, li ricevis unu el la provaj ekzempleroj.

Sinjorino Bergwald.

Ĉu vi aĉetis tiujn ĉi ĵurnalojn?

Sinjoro Bergwald.

Jes, mia kara. Donace mi ilin ne ricevis.

Sinjorino Bergwald.

Ĝis nun estis nur elspezoj. Nun ni pripensu la enspezojn. Kiom do ni ricevos por niaj ĉambroj?

Sinjoro Bergwald.

Mi pensas eble dudek Markojn po semajno.

Berta.

Permesu, sinjoro. Diru 10 spesmiloj, tio ne ŝajnas tiel multe.

Sinjoro Bergwald.

Kion vi scias pri spesmiloj?

Berta.

Mia kuzo, la policano, klarigis al mi la aferon. Li diris, ke dum la kongreso vi donos al mi la salajron en spesmiloj — 20 spesmiloj monate.

Sinjoro Bergwald.

Kie do estas la tarifo, alportu ĝin Elza.

(Elza alportas grandan kartonon.)

Elza.

Jen, paĉjo.

Sinjoro Bergwald
(post serĉado en la tarifo).

Mia bona infano tio ne estas ebla. Mi ja ne ankoraŭ havas la profiton. Ni ja ĉiuj havos

iom da ĝeno, sed post la kongreso ni ĉiuj loĝos en Weisser Hirsch, tiam aliaj laboros kaj ni havos la plezuron!

Elza.

Tio estas nenio! Mi denove dezirus iri Parizon!

Berta
(faras signon de monricevo).

Kaj mi sinjoro? (Eksonas la sonorilo 3.)

Sinjoro Bergwald.

Ho, eble luontoj! Rapide, rapidege ĉion en ordon. Elza forprenu vian florkorbon, kuru, kuru!

(Elza kun la korbo eliras je pordo 1.)

SCENO IV.

(Berta enkondukas sinjorinon Raten kaj sinjoron Viktor Dubois per pordo 3.)

Berta.

Venis gesinjoroj kiuj deziras loĝejon. (Eliras el pordo 3.)

Sinjoro Bergwald.

Kie do estas la vortaro? (Ekprenas ĝin.)

Viktor.

Kiajn ĉambrojn vi ludonos?

Sinjoro Bergwald (en embaraso).

Kion vi deziras? Momenton! Momenton! (Li malfermas la vortaron.)

Viktor (pli laŭte).

Kiajn ĉambrojn vi estas ludononta?

Sinjoro Bergwald.

Onta — inta — anta — mi ĉion forgesis!

Sinjorino Julieta Raten.

Eble mi povas helpi. Ĉu vi ludonos tiun ĉi belan ĉambron?

Sinjoro Bergwald.

Certe, certe mi ludonos, nun mi komprenas, la du ĉambrojn dekstre, kune kun tiu ĉi komuna salono, 20 Mark semajne.

Sinjorino Bergwald.

Dek spesmiloj.

Sinjoro Bergwald.

Jes, 10 spesmiloj, jen la tabelo. Estas tre simpla afero, ĉiam la duono.

Viktor.

Tio estos bona profito por ni, ĉiam la duono, bonege, mi kalkulos. (Rigardas sur la tarifon.)

Julieta.

Mi prenas la du ĉambrojn, bonvolu alportigi mian kofron kaj sendi al mi la servistinon. (Sidiĝas en seĝon alŝovitan de Viktor, babilas kun li.)

Sinjorino Bergwald (al sia edzo).

Estas iom malfacila afero por mi, esti luigantino, ĉar mi estas el la familio von Blücher. (Al sinjorino Raten, tre majeste.) Mi sendos mian servistinon. (Eliras je pordo 3.)

Sinjoro Bergwald.

Kaj mi skribos la kontrakton. (Eliras pordo 3.)

SCENO V.

Julieta. Viktor.

Julieta.

Kaj nun, sinjoro, mi denove esprimas al vi mian sinceran dankon pro la peno, kiun al vi kaŭzis mia embaraso.

Viktor.

La plezuro servi tian ĉarman sinjorinon estas sufiĉe da rekompenco.

Julieta.

Kia malfeliĉo ke sur la lasta stacio mia edzo kaj mi perdis unu la alian. Mi en la kupeo, li ekstere kun la limonado — kaj jen la vagonaro forveturis!

Viktor.

La malfeliĉa edzo! Li kuris, kuris, kuregis, sed la vagonaro forrapidegis. Li nun estos senkonsola!

Julieta.

Tiu kara bonulo! Li havas la plej bonan koron de l' mondo, sed nun certe li estas kolera pro zorgo rilate al mi. Kion fari en tiu ĉi fremda urbo sen vi?

Viktor.

Mi havas bonan ideon. Mi legis, ke la policanoj de Dresdeno lernis Esperanton, ili vin helpos. Jen unu el ili! (De l' fenestro.) Ho, sinjoro policano, mi petas. (Al Julieta.) Ankaŭ en Parizo la policanoj nun lernas Esperanton, bona, bonega afero!